

نوجوان مجازی

(راهبردهای نظارت و مراقبت از کودکان و نوجوانان در اینترنت و فضای مجازی)

نویسنده:

عطیه سادات علوی نسب شریانی

روان آگاه

محتوا

۱۱.....	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۱۵.....	خانواده
۱۵.....	تعریف خانواده
۱۶.....	سواد دیجیتال برای والدین و نوجوان
۱۷.....	ویژگی افراد برخوردار از سواد فناورانه
۱۸.....	از بعد دانش
۱۸.....	از بعد روش‌های تفکر و عمل کردن
۱۸.....	از بعد ظرفیت‌ها
۱۹.....	راه‌های تقویت سواد فناورانه
۲۰.....	تأثیرات سواد فناورانه
۲۱.....	ضرورت سواد فناورانه
۲۲.....	ویژگی‌های سواد علمی و فناورانه
۲۳.....	سواد دیجیتال
۲۳.....	تعریف سواد دیجیتالی
۲۳.....	چرا سواد دیجیتال اهمیت دارد؟
۲۴.....	فواید سواد دیجیتالی

- ۲۵ مهارت‌های مورد نیاز برای داشتن سواد دیجیتالی
- ۲۶ کاربردهای سواد دیجیتال
- ۲۸ سواد دیجیتال؛ آنچه والدین باید بدانند
- ۲۹ چرا والدین باید سواد دیجیتال داشته باشند؟
- ۲۹ دلایل ضرورت و اهمیت سواد دیجیتال برای والدین
- ۲۹ ایجاد تعادل در استفاده از ابزارهای دیجیتال
- ۳۰ اعتبار و هویت آنلاین کودکان
- ۳۰ حفظ سلامت و امنیت دیجیتال فرزندان
- ۳۱ کمک به انتخاب محتوای مناسب
- ۳۲ اعتیاد به فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی
- ۳۳ اثرات منفی اعتیاد به فضای مجازی فرزندان

فصل دوم: ایمن سازی فضای مجازی و اینترنت برای کودکان و نوجوانان ۳۷

- ۳۸ ارتباط با افراد نامناسب
- ۳۸ محتوای نامناسب
- ۳۸ مشکلات ایمنی کامپیوتر
- ۳۹ صحبتی آزادانه با فرزند داشته باشید
- ۳۹ مدیریت و نظارت را جدی بگیرید
- ۴۰ به حریم کودک خود احترام بگذارید
- ۴۰ دوستان فرزند خود را بشناسید
- ۴۱ کنترل والدین
- ۴۱ نرم‌افزار کنترل والدین
- ۴۱ برنامه Qstuido
- ۴۲ برنامه KuuKla Parental Control
- ۴۲ اطلاعاتی که کودک یا نوجوان شما باید درباره‌ی فضای اینترنت بداند

۱. صحبت با غریبه‌ها ممنوع!..... ۴۲
۲. بلاک و ریپورت تمام قلدرهای مجازی..... ۴۳
۳. لینک‌ها، فایل‌ها و سایت‌های خطرناک!..... ۴۳
۴. به اشتراک نگذاشتن هر فیلم یا تصویر..... ۴۴
- نکاتی کمک‌کننده و مهم برای پدر و مادرها..... ۴۴
- اینترنت کودک و نوجوان..... ۴۵
- گذشته اینترنت فرزندان..... ۴۶
- نسل مضطرب و توصیه به استفاده از شبکه‌های اجتماعی از ۱۶ سالگی..... ۴۶
- لزوم مراقبت والدین از کودکان در اینترنت و حفظ امنیت آنها..... ۴۷
- والدین چه چیزی را می‌توانند مدیریت کنند؟..... ۴۷
- مراقبت والدین از کودکان در اینترنت برای حفظ امنیت چگونه است؟..... ۴۸
- سنین ۳ تا ۵: مراقبت‌های والدین روی اسپیکرهای هوشمند یا ساعت هوشمند..... ۴۸
- مکالمه با کودکان درباره اسپیکرهای هوشمند..... ۴۹
- سنین ۵ تا ۸ سال: تبلت‌ها و مراقبت والدین از کودکان در اینترنت..... ۵۰
- صحبت با کودکان درباره مراقبت والدین از کودکان اینترنت برای حفظ امنیت آنها در سنین ۵ تا ۸ سالگی..... ۵۱
- سنین ۹ تا ۱۱ سال: بازی و مراقبت والدین روی گوشی هوشمند..... ۵۱
- صحبت با کودکان درباره گوشی هوشمند..... ۵۲
- سن ۱۳ سال به بالا: مراقبت و نظارت والدین روی شبکه اجتماعی..... ۵۳
- صحبت با کودکان درباره مدیریت شبکه‌های اجتماعی و مراقبت والدین از کودکان در اینترنت..... ۵۴
- علائم و نشانه‌های اعتیاد کودکان به اینترنت..... ۵۴
- نکات عملی برای مدیریت زمان استفاده از اینترنت..... ۵۵
- تعیین قوانین و محدودیت‌های مشخص:..... ۵۵
- ایجاد فعالیت‌های جایگزین جذاب:..... ۵۵

- استفاده از ابزارهای کنترل والدین: ۵۵
- ایجاد الگوی مناسب توسط والدین: ۵۵
- گفتگو و آموزش درباره خطرات اینترنت: ۵۶
- ساعات خاموشی دیجیتال در خانه تنظیم کنید: ۵۶
- مهارت جدیدی که همین حالا باید برای تربیت کردن بچه‌های خود یاد بگیرید: ۵۶
- فضای مجازی سالم برای کودکان و نوجوانان: ۵۷
- برای کنترل فرزندان در فضای مجازی چه کارهای باید بکنیم؟ ۵۸
- قوانین استفاده از اینترنت و فضای مجازی برای کودکان و نوجوانان: ۵۸
- نکاتی برای استفاده ایمن کودکان از اینترنت: ۶۰
۱. قانونمند عمل کنید: ۶۰
۲. استفاده همراه با نظارت: ۶۱
۳. استفاده در زمانی مشخص: ۶۱
۴. یک قرارداد تنظیم کنید: ۶۱
۵. احتیاط در به اشتراک گذاشتن محتوا: ۶۲
۶. دسترسی به حساب کاربری: ۶۲
۷. مراقب محتوای مستهجن باشید: ۶۳
۸. سخت‌گیری بی‌مورد ممنوع: ۶۳

فصل سوم: مهارت اجتماعی کودکان (دوستی‌ها در فضای مجازی) ۶۵

- معایب چت آنلاین چیست؟ ۶۶
- خطرات چت آنلاین برای کودکان: ۶۷
- خطرات چت آنلاین برای فرزند نوجوان: ۶۷
- راهکارهای آگاه‌سازی فرزند در استفاده از تکنولوژی: ۶۸
- آنچه والدین باید درباره‌های آزارهای مجازی بدانند: ۷۰
- آزار و خشونت سایبری چیست؟ ۷۰

- از شما چه کاری برمی آید؟..... ۷۰
- تکنولوژی را نادیده نگیرید..... ۷۲
- اگر یک آزار سایبری اتفاق افتاده است..... ۷۲
- چالش‌های دوست‌یابی کودکان..... ۷۳
- از مزایای روابط دوستانه کودکان تا ۱۰ توصیه به والدین..... ۷۳
- بی‌علاقه‌شدن به مدرسه و اعتیاد به فضای مجازی..... ۷۴
- اهمیت داشتن روابط دوستانه..... ۷۴
- دردسرهای روابط ناسالم..... ۷۵
- توصیه‌های به والدین برای کمک به دوست‌یابی فرزند..... ۷۶
- چند دوست کافی است؟..... ۷۷

فصل چهارم: آموزش رسانه به کودکان و نوجوانان (سواد رسانه‌ای) ۷۹

- آموزش رسانه، چرا؟..... ۸۰
- نرخ بالای مصرف رسانه‌ای و اشباع رسانه‌ای جوامع معاصر..... ۸۳
- افزایش اهمیت ایدئولوژیک رسانه‌ها..... ۸۳
- روند فزاینده‌ی مدیریت و تولید اطلاعات و اشاعه‌ی آن توسط رسانه‌ها..... ۸۴
- افزایش حضور رسانه‌ها به قلب فرایندهای اصلی مردم سالارانه..... ۸۴
- افزایش اهمیت ارتباطات و اطلاعات تصویری در همه‌ی حوزه‌ها..... ۸۵
- اهمیت آموزش دانش‌آموزان برای تأمین انتظارات و تقاضاهای آینده..... ۸۵
- افزایش فشارهای ملی و بین‌المللی برای خصوصی کردن اطلاعات..... ۸۵
- برنامه‌های جامع سواد رسانه‌ای چگونه‌اند؟..... ۸۶
- الگوهای موضوعی در آموزش رسانه‌ای..... ۸۸
- چرا آموزش سواد رسانه‌ای این قدر مهم است؟..... ۸۹
- استفاده بسیار زیاد از رسانه و غرق شدن جامعه در رسانه‌ها..... ۸۹
- تأثیر رسانه بر شکل دادن ادراک، عقاید و طرز فکر..... ۹۰

- ۹۰ اهمیت روزافزون اطلاعات و ارتباطات تصویری
- ۹۰ اهمیت اطلاعات در جامعه و ضرورت یادگیری درازمدت
- ۹۰ مزایای آموزش سواد رسانه‌ای برای مخاطبان:
- ۹۲ دلایل آموزش سواد رسانه‌ای از نگاه باری دونکان:
- ۹۳ نقش والدین در ارتقای سواد دیجیتالی
- ۹۵ جاسوسی از فعالیت‌های فرزند در محیط دیجیتال هزینه‌بر و بی‌نتیجه است
- ۹۷ تکنولوژی بیش از آنکه ذاتا فناورانه باشد ماهیتی اخلاقی و فرهنگی و انسانی دارد
- ۹۸ ارتقای سواد رسانه‌ای دانش‌آموزان
- ۹۹ مربی دیجیتال فرزند خود باشیم
- ۱۰۰ هر چه اطلاعات دیجیتالی والدین بیشتر، خطر کمتر
- ۱۰۱ نکاتی برای والدین در عصر دیجیتال
- ۱۰۵ چالش‌های والدین در استفاده فرزندان از رسانه‌های اجتماعی
- ۱۰۶ والدین متوجه می‌شوند که نیاز دارند:
- ۱۰۶ استفاده از شبکه‌های اجتماعی والدین
- ۱۰۷ یافته‌های محققان شامل:
- ۱۰۸ مشاوره برای والدین
- ۱۰۹ راهنمای فرزندپروری در عصر دیجیتال
- ۱۱۱ منابع

فصل اول

کلیات و مفاهیم

هر جامعه‌ای وظیفه دارد فرزندان را در جامعه ملزم به معاشرت کند. هرچند بیشتر اوقات، عوامل مدرنیزاسیون و شهرنشینی از بسیاری جهات این تلاش را ناتوان کرده‌اند و کار جامعه‌پذیری کودک در مدارس واگذار شده است. با وجود همین عوامل، مدارس به جای آگاهی اجتماعی کودک، خود را به نوع دیگری از مؤسسات علاقه‌مند به عملکرد تحصیلی کودک تبدیل کرده‌اند. تا حدودی، جوامع روستایی نقش خود را از طریق رویدادهای مختلف اجتماعی انجام داده‌اند و کودک در این مناطق از یک کودک شهری بهتر اجتماعی می‌شود. مدارس تنها مؤسساتی هستند که می‌توانند به اندازه کافی به طور مؤثر در جامعه‌پذیری کودکان کمک کنند. یک معلم خردمند و آگاه از ارزش والای همکاری معلم و والدین در تربیت فرزند خوب به نام یک دانش‌آموز غافل نخواهد شد و او باید هر وقت لازم و ممکن باشد این همکاری را مشتاقانه دنبال کند. والدین نیز باید به دنبال همکاری مشابه از معلم باشند و فقط یک معلم سهل‌انگار از چنین همکاری خودداری می‌کند. باین‌حال، همه والدین یا معلمان برای این همکاری نیستند. فروید، روانکاو، می‌گوید از آنجا که انسان با دو احساس اساسی متولد می‌شود، احساس عشق و سازندگی و احساس بیزاری و نابودی، هدف مدرسه از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. نوع صحیح آموزش بسیار مهم‌تر از هر نوع ثروت است؛ بنابراین، تدریس به معنای خو گرفتن و حتی از بین بردن خصوصیات شیطانی ریاضت است. علاوه بر این آموزش

بدنی و آموزش و پرورش مغز به حداکثر ظرفیت در جهت صحیح نه تنها برای کودک بلکه برای رفاه و منافع کل جامعه است؛ بنابراین مدرسه قرار است کودک را به هر معنی و به هر قیمتی ملزم به معاشرت کند (اکپینار^۱، ۲۰۲۱).

کودکان در خانه به مشکلات خانواده واکنش نشان می‌دهند و این نوع رفتارها به مدرسه منتقل می‌شود. والدین می‌دانند که پرورش کودک یک دوره آسان نیست. کودکان عصیان می‌کنند، پشیمان می‌شوند و هر کاری که می‌کنند تا گاهی مقابل والدین خود قرار بگیرند. این یک واقعیت زندگی است و همه ما می‌توانیم به روزهای جوانی خودمان فکر کنیم و به مسائل مختلف در درون خود بپردازیم. برگزاری کلاس‌های آموزشی والدین برای معلمین گزینه بسیار خوبی برای بسیاری از افرادی است که قبل از اینکه دیر شود، راهی برای رسیدن به فرزندان خود پیدا کنند؛ بنابراین مدارس مکان‌های بسیار مهمی هستند که به غیر از بهبود عملکرد تحصیلی، به کودکان روش‌های زندگی با دیگران را از طریق اجتماعی کردن آن‌ها که توسط معلمان برای کودکان طراحی شده است، می‌آموزند.

معلمان مدرسه و حتی مدارس خارج از خانه در هدایت فرزندان به سعادت، مشارکت فعال در اجتماعات و موفق شدن در چیزهایی که از ارزش برخوردار است، کمک می‌کنند. چه راهی بهتر از بردن فرزندانمان به مدارس برای یادگیری و هدایت آن‌ها به معادن طلا و یادگیری هنر رهبری و مهارت مدیریت زندگی است؟ درحالی‌که کودکان در مدرسه مشکلات زیادی دارند که شامل تطبیق اجتماعی تا سازگاری تحصیلی است و این امر بر عهده والدین، معلمان و کل جامعه‌ای است که کودک در آن زندگی می‌کند و باید محیط لازم را برای کودک برقرار کند تا بتواند به طرز مثبتی در آن جامعه تعامل داشته باشد. مدرسه می‌تواند از طریق اجرای برنامه‌های آموزشی/تدریسی، از طریق تعامل با همسالان در مدرسه و از طریق تعامل معلم و دانش‌آموز، توسعه رفتار خوب در کودکان را شکل یا تغییر شکل دهد. قوانین و مقررات سخت‌گیرانه مدرسه درحالی‌که

^۱ Akpinar

توسط مدیرانی اجرا می‌شوند که فراموش می‌کنند که با کودکان سروکار دارند و اینکار می‌تواند در رشد رفتار کودکان بسیار سخت‌گیرانه باشد. اگر به دلیل این قوانین و مقررات و مجریانی که نمی‌توانند متوجه شوند که با انسان‌ها سروکار دارند که یادگیری آن‌ها منوط به کشف آن‌ها می‌باشد، سعی می‌کند نتایجی داشته باشد و البته انسانی که شورش علیه قوانین را تحسین می‌کند، در آن صورت بیشتر زمان صرف کنترل فعالیت‌های رفتاری کودکان خواهد تا اینکه آن‌ها را به شکلی بهتر انداخت. از این رو برای معلمان مهم است که ماهیت و نوع کسانی که دانش‌آموزان آن‌ها هستند را درک کنند (فامینی، ۱۳۹۷).

رشد شخصیت سالم کودک به بلندی روابطش با والدین بستگی دارد. کودک نیازهای عاطفی مانند عشق و محبت، محافظت با گرمی، پذیرش، شناخت امنیت را از والدین می‌خواهد. اگر از آن‌ها محروم شود، مشکل ایجاد می‌کند. از طرف دیگر، امنیت و حمایت بیش از حد ممکن است کودک را وابسته کند. مسائل مربوط به مهارت‌های والدین یا افسردگی والدین یا سایر مشکلات ممکن است یک عامل خطر باشد. به نظر می‌رسد طلاق والدین، شاید تنها در صورت بروز اختلافات خانوادگی یا بی‌نظمی خطر را افزایش می‌دهد، اگر چه یک رابطه گرم حمایتی با یک والدین هم ممکن است این خطرات را جبران کند. به نظر نمی‌رسد که جزئیات مربوط به تغذیه نوزاد، از شیر گرفتن، آموزش توالت و غیره به طور عمده با روانشناسی مرتبط باشد. حریم خصوصی اجتماعی اولیه، یا فقدان روابط مداوم، هماهنگی، ایمنی، تعهد، در بروز اختلالات روانی نقش داشته است. مهم است که خانواده‌ها را برای بهره‌مندی از کودک در حال رشد در کنار هم نگه دارید تا کودک را با ارزش‌های خانواده و اخلاقی غنی‌تر کند. هم‌چنین حائز اهمیت است که هنجارها و ارزش‌های جامعه برای اجتماعی شدن مناسب کودک بسیار مورد توجه همه اعضای جامعه قرار گیرد. سرانجام اهمیت مدرسه در شکل دادن به کودک به نفع کل جامعه و ملت به طور کلی باید مورد حمایت همه باشد زیرا بدون اینکه همه به مدرسه احترام بگذارند به عنوان سیستمی که باید فرزندان برای توسعه از آن عبور کنند، آنچه خانواده‌ها و جامعه در کودک شکل داده‌اند نابود خواهد شد. در زمان کودکی، کودکان باید نزدیک والدین باشند و رفتار آن‌ها مشاهده شود و در صورت